

# GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI- ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

## Előfizetési árak:

Negyedévre — — — — 1 pengő 80 fillér  
Fél évre — — — — 3 pengő 40 fillér  
Egész évre — — — — 6 pengő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
„HUNGÁRIA” könyvnyomda  
Gyoma, Petőfi-tér 2.  
Lapzárta PÉNTEK déli 12 óra.  
Megjelenik minden vasárnap reggel.

A lap szellemi és anyagi részét illető minden megkeresés „HUNGÁRIA” könyvnyomda címére küldendő.

## Emlékezés a nagy magyar karácsonyról.

**Karácsony:** e szó nagy és mély jelentőségű. Bibliái értelme ezen igékben van kifejezve:

Dicsőség magasságban az Istennek, a földön békeség, és az emberekhez jóakarát.

Angyali ének is ezt zengette Bethlehemnek mezejében régen az egyszerű, szegény pásztoroknak.

Sötét, homályos, téli éjszakán, sűrű ködök foszlányain keresztül ragyogott átál akkor a mennyei szeretet dicsősége, az áldott békeség üdvössége, *midőn az Ige testté lett, és lakozott miközöttünk, és mi láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya Egyszülöttének dicsőségét, ki teljes vala igazsággal és kegyelemmel.*

A szent eszmény, az örök ideál jelent meg ekkor földön festiképen.

Épen ezért a karácsony szó ebből a latin szóból ered, hogy *incarnatio*, vagyis magyarul testbeöltözés,

megtstesülés. Testi szemmel nem látható, de mégis tényleges való lett itt szent bizonyosság, kézzelfogható s boldogan megtapasztalható örök igazság, történeti tény s beteljesült ígéret.

Mert amiről próféták szája által szólott a kegyelem és üdvösség Istene, az lett sóvárgott álomból ragyogó valóság, *hogy eljött az idő teljessége, bétölt mindenszentek reménysége.*

A reménység és ígéret beteljesedéséhez megvalósulásához az idők teljessége is szükséges volt tehát.

Le kellett szállni a földre a sűrű vakhomálynak, a néma éjszakának, a dermedt hideg világnak, — hogy a sötétségből világosság, a néma éjszakából pacsirtadallal beszédes hajnal, a lelket s testet borító jégpáncélból ölelő atyai szeretet meleg dédelgetése támadjon. *Mert az Isten, aki szólt: sötétségből világosság ragyogjon, Ő*

*gyujtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus orcáján való világoltatása végett. Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van, hogy amaz erőnek nagy volta Istené legyen, és nem magunktól való. Mindenütt nyomorgattunk de meg nem szorítottunk, kétségkedünk de nem esünk kétségbe, üldöztetünk, de el nem hagyatunk, tiportatunk, de el nem veszünk, mindenkör testünkben hordozzuk az Ur Jézus halálát, hogy a Jézusnak élete is látható legyen a mi testünkben. Ez a halál a bűn és szolgaság halála. Ez az élet: az Isten dicsősége, a lélek békesége és az igaz atyafiui szeretet.*

E karácsonyi evangyélium a mi szívünknek vigasztalása, menedéke s gyógyulása most is, amidőn várjuk a sötét szomorúság, a nyomorgattatás, kétség és siralom, üldöztetés és eltiportatás nehéze ideje után a *nagy magyar karácsonyt.*

Epedünk-e utána? Lelkünkben fény sugarakkal vetítjük-e előre, a jövő

ködös, homályos mezejére? Ragyogó ábrándokat szívünk-é belőle? Felruházzuk-e a lélek legszebb, legtisztább gondolataival? Odaadjuk-e neki a szív legdrágább kincseit, legnevesebb, legszentebb érzéseit? Nem is látunk-e már semmi más egyebet, nem is törődünk-e semmi más egyébbel széles e világon: csak hogy megláthassuk a *nagy magyar karácsonyt.*

Óh most még a nagy magyar jövő hajnala csak lábujhegyen jár a Kárpátokon, és a magyar nemzet a mélységből, a sötétségből jajdul fel az elrabolt édes hazéért, Dunáért, Tiszáért, Szamos, Maros kanyargó folyójáért, erdő-koszorus szép magyar hegyekért, székely rónáért, havasok ormáért, mindazért, amiket az ország szent testéhez egy ezredév csatolt.

Óh mintha most volna az éjjel legsötétebb, a vihar legzugóbb, a fagy legdermesztőbb, midőn az elszakított részeken már

## TÁRCA.

### A szülői ház és az iskola.

Az ifjúság nevelését két tényező befolyásolja döntő mértékben: a szülői ház és az iskola. Szomorúan kell azonban megállapítani, hogy ez a két tényező nincs mindenkor a kellő összhangban egymással s hogy igen gyakran az egyik lerontja azt, amit a másik építeni akar. Pedig a gyerekek helyes nevelése csak úgy lehetséges, ha a szülői ház és az iskola megértik, szeretik, támogatják, kisegítik egymást. Két oka van annak, hogy a szülői

ház és az iskola között feszült, sokszor ellenséges a viszony. Egyik ok, hogy a szülők nem ismerik az iskolát, a másik, hogy az iskola nem ismeri a szülőket. A szülők és az iskola között a legminimálisabb és nagyon hivatalos jellegű az érintkezés. Beiratás, iskolai díjak befizetése, esetleges tandíjmentességi kérvények beadása, mulasztott órák igazolása írásban: ezek azok az alkalmak, amikor a szülő érzi, hogy köze van az iskolához. Az iskola pedig rendszeren csak fizetési feltételekkel, intő és rová cédulákkal, figyelmeztetésekkel kellemetlenkedik a szülőknek. Nem csuda, hogy ilyen érintkezés után nem ismerik vagy nagyon rosszul ismerik egymást.

Ha tehát azt akarjuk, hogy az ifjúság

biztosabb kézzel, eredményesebben, könnyebben és közvetlenebb módon vezettség a nevelés nagy és szent céljainak megvalósítására, közelebb kell hozni egymáshoz a szülői házat és az iskolát. A szülőknek is közeledni kell az iskola felé, az iskolának is közeledni kell a szülői házhoz.

Ezt a közeledést többféle uton-módon akarják a mai iskolák megvalósítani.

Ma már gyakori jelenség az, hogy a tanítók meglátogatják a szülői házat, hogy a helyszínen ismerkedjenek meg a tanuló mindennapi környezetével, szociális viszonyaival, családi körülményeivel, miért hiszen így igazságosabban lehet megbírálni a gyereket, mintha az iskola padjaiban találkozna vele. Természetesen az ilyen látogatá-

sok akkor lesznek igazán termékenyek, ha a tanár nem mint bíró, hanem mint jóbarát közeledik s ha a szülő is szeretettel és bizalommal viseltetik a látogató iránt. Be kell látni mindakét félnek, hogy egymásra vannak utalva, hogy egymás segítsége nélkül nagyon kevésre mehetnek s hogy csak a kölcsönös őszinteség teremhet jó gyümölcsöket.

Nagyon helyes az is, ha a szülők minél gyakrabban meglátogatják az iskolát s annak tanárait. Sajnos, a legtöbb szülő csak akkor teszi ezt, amikor valami baj van a gyerekekkel. Tévesen azt hiszik, hogy alkalmatlankodnak, pedig az iskola mindig örül a szülők látogatásának, mert ebből nemcsak a bizalom és a gyerekekkel való törődés látszik, hanem sokszor még egyes bajok

nemcsak holt napjaink szobrait zuzzák szerte, de lábba tiporják és meggyalázzák az élő magyar becsületet és magyar nevet is sehonnai bitangok!

Óh hát mikor jön már a nagy magyar karácsony diadaléneke, szent csodája, ujjáteremtése?

Vagy a magyar Jeremiás: Ady próféta lelke a kétségbeesés poklokra taszító érzésével újra elzokogja az egész magyar nemzet felett:

„Óh az Isten ne könyörüljön rajta,  
Veréshez szokott fajta,  
Cigánynépek langy szívi síhederje  
Verje csak, verje, verje!  
Óh az Isten meg ne sajnáljon engem  
Én magyarnak születtem.  
Szent galamb ne hogy zöld ágat  
[hozzon  
Üssön csak ostorozzon.!”

Vagy fásult közömböség, a gyaláznak megszokásából támadt gyáva megalkuvás vegyen erőt lelkünkön?

**Nem, nem, soha!**

Döbbenünk magunkra, remegünk meg újra, rázkódjunk össze annak gondolatára hogy bármennyi szenvedés, bármennyi gyász is hull még alá a mi árva fejünkre, tépett dolmányunkra, viharvert zászlónkra, a magyar még nem halotti test.

A feladatok, melyek reánk várnak, annál nagyobbak, minél törpebb egy kor, minél elesettebb egy nemzet. A nagy mepróbáltatások és az ennek nyomán fakadó nagy feladatok tegyenek bennünket állhatatosokká és alázatosakká, józanokká és foga-

dalmainkat mind halálighiven megtartókká.

De vigyázzunk, mert a fogadalmakból a kevés is sok, a hűségből pedig a sok is kevés.

Hangzatos jelszavak renegetokat nevelnek, csak az igaz munka szül hőseket.

Eszményeink magasan álljanak. A karácsonyi kegyelem s igazság dicsőségével sugározzanak. Különösen a te szivedben **hazám ifjusága**. Hidd, hogy a végső szó mégis csak a bethlehem-i angyaloké lesz. És akinek születését hirdette az angyali ének, — Ő az Istennek látható képe, — legyen a te orcádnak ismertető jele, kimetszett bélyege, hogy legyen a ti nevetétek csengőbb, szemetek ragyogóbb, gerinceitek keményebb, izmok acélosabb, lelketek üdőbb, szívetek komolyabb és még a mosolygásokban is ott rejtőzzék az igazi magyar élet halálos elszántsága!

**Akkor eljön majd a nagy magyar karácsony** és zeng rónán halmon, s minden magyar ajkon;

„Dicsőség a magasban Istenünknek,  
Dicsérje őt a föld és nagy ég,  
Ki egy szavával hiva létre mindent,  
S pillantásától függ ismét a vég.  
(Madách.)

E mindenható isteni pillantás, tekintet s akarat őrizzen meg téged édes hazám a gyászos végtől, a nagyszerű haláltól, sőt nagy magyar karácsonyra derüljön fel az én szegény árva népem!

„Óh érzem, érzem:  
Oszlik lelkemnek barna gyásza.

*Nagy fehér fényben jön az Isten,  
Hogy ellenségeim leigázza.“*

(Ady.)

**Az Ő neve diadalének.**

Az Ő szent nevében készülünk a dicsőség nagy magyar karácsony ünnepére.

**Az Ő szent nevében előre.**

## Az imádság.

A tudomány mai korszakában, amidőn mindent elemeznek, boncolnak, osztályoznak, nagyon szeretnek az emberek úgy beszélni, a tudományról, mint hatalomról, mely minden dolog felett áll. Azonban az a mondás, hogy a tudomány hatalom, csak ott igaz, ahol merőben a tudomány az ur. De van-e világon valami fenköltebb a tudománynál, az **éltető erő**. Az erkölcsi világban a mozgó erő az akarat. Ennek szárnya pedig az imádság.

Ha a nagyratörés hiányzik, a lélek a földön mászik. Nem képes röpködni s legfőképpen olyan, mint a fogoly madár, mely látszólag csak azzal foglalkozik, hogy számba vegye és osztályozza a drótszárait. Eszem ágában sincs azt mondani, hogy bárki is csak csekély magával legyen jóllakva és ne ismerje a mindenség nagyságát, hanem unos-untalan csak az eget ostromolja imádságaival avégett, hogyhacsak egy pillanatra is, de változtassa meg az ő kedvéért a világ rendjét. Nem azért imádkozunk, hogy megváltoztassuk a Gondviselés határozatait, hanem azért, hogy a mi emberi akaratunk tanuljon egybehangzani az isteni akarral. Hogy mekkora hatása van imádságunknak valamely különös esetben, mikor a lehetőségek isteni láncolatában a döntés még nem történt meg, ki tudná azt megmondani? Egyet azonban tudunk. Azt, hogy csak egyetlen egy hathatós és természetes mód van arra, hogy saját nemesebb természetünket összehangzásba hozzuk az élet-nemes-

ség forrásával, ha a nemes érzelmek révén állandóan érintkezünk az isteni nemességgel és ha alázatos áhitattal viselkedünk iránta, amilyen a teremtéshez illő Teremtőjével szemben. Nincs biztosabb jel valamely ember erkölcsi állapotának megismerésére, mint az a mód, ahogyan imádkozik. Rendkívül tudatlannak látszanék — legalább is keresztyén országban — az olyan ember, aki ocsmány, hazug, vagy ostoba tetteire kérné az Isten áldását. A pogány korban talán könyörögtek s könyörögtek Dionysoshoz, vagy Aphroditéhoz jó lelkiismerettel azért, hogy áldja meg részegségüket vagy paráznaságukat, azonban mi már túl vagyunk az ilyen min s a mindennapi tapasztalat is amellettszól, hogy a valódi magános imádság, mely éltető eleme a nemes erkölcsi természetnek, durva, haszonleső emberre nézve olyan légkör, melyben nem tud lélekzeni. Mélységesen megszivlelendő hát az apostol jelszava: „Szüntelenül imádkozzatok!” Az imádságon át maradhat a léleg mindig tiszteltremélt függésben a minden jó legfőbb forrásával. Ez a leghathatósabb, legtermészetesebb és leggyorsabban ható orvosság azon szellemnélküli önhittség és alávaló arcátlanság ellen, mely a szeretettől ment tudással nőttön nő, mely csak pöffeszkedik, de nem szolgál épülésre. Jámbor hagyomány tanított meg mindnyájunkat arra, hogy ebédünket imádságon, mintegy illedelmes szertartáson kezdjük. Szintugy tegyük életünk minden komoly feladatában, de ne merő szokásból, hanem igaz érzéssel legyen. Fogjunk bár tollat, vagy kardot a kezünkbe, ne forgassuk egyiket sem hányaveti önhittséggel, vagy hivalkodó istendicsőítéssel. A szertelen öröm óráiban épp úgy, mint a borus csüggedés és sötét kétségbeesés napjaiban mondjuk bizó lélekkel: „áldj meg, óh áldj meg engem is jó Atyám!”

elmérgesedése előtt lehet közös erővel segíteni. Ilyen módon lehetne elérni azt is, hogy a szülők nemcsak bizonyítványgyárnak tekintsék az iskolát. Hogy ne csak a diákok bizonyítványa és osztályzatai érdekeljék őket. Hiszen a diák lelki életének a fejlődésénél az osztályzatoknál sokkal fontosabb tényezők is szerepelnek, amik gyakran döntőbben befolyásolják a gyerek életét, mint a bizonyítvány. Ezekre a tényezőkre azonban a szülők nem sokat szoktak adni. Ők a gyerek fejlődését az iskolában csak a bizonyítvány alapján ítélik meg. Pedig bizony viselkedésben, akaratának, érzelmi életének, erkölcsi felfogásának fejlesztésében is az iskola a nevelője az ifjuságnak.

S épen mert az ifjuság lelki életének

a fejlődése és fejlesztése nemcsak az osztályzatokban kimutatható módon történhetik, áldásos kezdeményezés nélkül iskolánál az egyéni jellemzők készítése, amikből a szülők gyerekeikről nemcsak a tanulás szempontjából tájékozódhatnak. A jellemnevelés fontos célját szolgálja az is, ha az iskola keretén kívül megtudnák alakítani az Iskolabarátok Szövetségét, amelynek a célja az lenne, hogy az iskolát a gyerekek számára második otthonná fejlesszék. Nem adakozásra és pénzübeli támogatásra gondolok, hanem arra, hogy ez a szövetség a maga érdeklődésével, bátorításával, szeretetével, tanácsaival egyrészt a gyerekek munkakedvét növelné, másrészt az iskolát a társadalom nagy vérkeringésébe szervesen belehelyezné.

Az iskola munkájának helytelen értékelését idézi elő az is, hogy a szülők nem is igen tudják, milyen munkát végez és követel az iskola. Nem lenne hátrányos, ha a szülők néha-néha elmehetnének egy-egy tanítási órára, hogy lássák a tanár munkáját. Sok félreértésnek, sok kínóvásnak lehetne így elejét venni. Ugyanezt a célt szolgálják a szülői értekezletek is, amelyeknek folyamán a szülők és a tanítók közvetlen eszmecsereben tisztázhatnak sok olyan kérdést, ami feltáratlanul sok lelki sebet okoz. Ki lehetne egészíteni ezeket olyan baráti összejövetelekkel, ahol a szülők, tanulók és tanárok szinte a fehér asztal mellett próbálnának egymáshoz közelebb jutni. A gyermeki lélek sok értékes tulajdonságát lehet megismerni, ha köz-

vetlenebből és nemcsak az iskola padjaiban találkoznak tanárok és tanítványok s sok ferdeséget könnyebb baráti szóval, mint fegyelmi uton kiegyenesíteni.

Amint látjuk, sok útja-módja lenne annak, hogy a szülői ház és az iskola közelebb kerüljön egymáshoz s hogy így vállvetve szebb eredményeket érjünk el. De persze, nem minden kezdeményezésnek az iskolától kellene kiindulni. A szülőknek kellene ezen a téren egészséges eszméket felvetni és megvalósítani.

**Nagy Miklós.**



## Dr. Uhrin László beszéde

a gyomai Negyvennyolcas kaszinóban a Kormányzó ur Öfö-méltósága neve napján.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Ime egy nagy ember életének és lelkének, hacsak nagy vonalakban is, — rajza és feltárása.

Emberi élet, és lélek, tehát nem bálvány, nem hideg márvány, hanem élő eleven élet! Közelítsünk felé, hadd melegítsen a sasok útjának megjárására, az ő hű utánczására. Az ő utánczása pedig a magyar szeretetben a magyar hitben és a magyar munkában fejeződik ki.

Szeressük tehát egymást. Mi magyarok itt az európai nemzetek nagy családjának mostoha gyermekei, az elhagyott keletnek sokszor visszacsíró árvái vagyunk. Minket itt a nekünk idegen európai nemzetek felhasználják valahányszor érdekük úgy kívánja, de szeretetből egyik sem segít rajtunk. Szeressük tehát árva magunkat, és csonkaságunkban még inkább, mint valaha. Szeretetünknek új elemekkel kell gazdagodnia, Mert mi magyarok olyanok vagyunk, hogy, ha sérelem és megbánás ér valaki részéről, akkor nincs az az Isten angyala, akinek kedvéért le tudnánk mondani a megtorlásról, első haragunk lángját ráfujjuk teljes erővel a sértőre és csak akkor jön a szánom-bánom, amikor barátság, jó viszony, békes együtt működés, minden pernye alakban ott hever a lábunk előtt, akkor kapunk észbe, amikor már késő. Mi magyarok a késő megbánás gyermekei vagyunk.

Tehát szeressük egymást megértőn, megbocsátón és segítőn, mert annak a szeretetnek, amelynek csak szava van, olyan a hangja, mint a repedt fazéké, annak a szeretetnek azonban, amely a letekben nyilatkozik meg, olyan a hangja, mint a puszták harangjé. Hígyjünk a nemzet jövőjében! Tudom én azt, hogy csonkaságunk ónsulyként nehezedik most minden magyar vállra, hogy a magyar helyzete az, ami a börtönbe zárt rabé, aki hiába döngeli, nem tudja áttörni a falakat, pedig azokon túl várja az élet, a napsugár, a boldogság, olyan a helyzete, mint a kőrebe zárt királyi vadé, melynek ezelőtt a vége láthatatlan afrikai sivatag volt

hatalmas uradalma — és mégis azt mondom, hogy ha százszor kétségbeesőbb volna a helyzet, ha szemünk, fülünk és minden érzékünk azt láttatná és hallatná velünk, hogy nincs már mit hinni, ha csonkaságunk poklának oromzatára még riktóbb betűkkel volna is felírva, hogy magyar itt hagyj fel minden reménnyel, — még akkor is hinni és remélni kellene. Nekünk magyaroknak a hit megszállottjainak, a hit fanatikusainak kell lennünk, kell, hogy ez a hit kergetse hatalmasabb iramatba a vérünk, meglódítsa hevesebb dobbanásra a szívünk, kapjon bele agyunk gépezetének szerkezetébe, hogy mozogjon, zugjon, zakatoljon bensőnkben minden, és e különböző hangokból verje ki bennünk a hit a munka himnuszát. *Munka.* Munka nélkül a hit holt, szint, melege, életet bele a munka lehel. Munka nélkül olyan a hit, mint a harang nyelvének, amely hiába himbálódik a haranglábon, hangot nem ad.

A magyarnak most élő-élven, munkával lelkesített hitre van szüksége. Ennek a munkának pedig magyar munkának kell lenni. Mi a magyar munka? Az a munka, amelyet akkor szokott végezni az ember, amikor végszükségben van, az a munka, amely a legszigorubb lelkiismeret ítélőszéke előtt is biztos fölényvel és emelt fővel tud megállni, az a köz és magánéletben teljesített munka, amelynek végzése közben nincs pihenés, nincs megállás, nincs lankadás, amelynek csak egy jelszava van, hogy *Előre*, az összes erők utolsó megfeszítéséig, a lerokadásig, és még azután is, a sok és nagy munka, a verejtékes, az alig kibírható, a vértanúk munkája: ez a magyar munka.

Nagy vezérünk utánczásának munkája, mindent összegezve, tehát ez: Töltsük meg a lelkünket a szeretet vallásosságával, és építsük meg ott a hit templomát és a nagy nemzeti munka műhelyét.

Hölgyeim és Uraim! Én úgy gondolom, hogy Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a mai napon nagyon de nagyon boldog lehet. Ha ugyanis visszatekint a múltba, ott látja

titáni munkáját, és ha a jelenen legelteti a szemét, érzi, hogy a mai napon egy ország szíve ver felé. A múltban a munka, a jelenben a jutalom. Ha azonban a jövőbe néz, és látja, hogy mennyi még az elvégezni, az építeni való, annyi, hogy annak teljesítésére egyetlen ember ereje elégtelen, úgy képelem, hogy arca elkomorodik és elszomorodik. De ugyanakkor kitárul a két keze, hívón, nagy-nagy seregeket gyűjtőn és azt mondja minden most élő magyarokhoz:

Nagy még az út, amit be kell járni, sok az akadály, amelyet a magyar boldogulás útjából el kell háritani. Egy embernek az ereje pedig ehhez a munkához nem elég. Jöjjetek tehát, magyar testvéreim, és segítetek. Segítetek szeretni, segítetek hinni, és remélni, segítetek dolgozni.

És mi nem segitenénk?

Jó gyomaiak, kedves magyar testvéreim. Ugye, Isten minket úgy segítjen, hogy segíteni fogunk.

(Vége.)

## Szobor előtt.

*Ihlettől alkotott művészet remeke,  
A hazának ez agg és zsenge gyermeke.  
Egy örök jelkép, mely élethűn testet ölt,  
Ez égő tekintet oly nemes, oly fenkölt...*

*A képzelet előtt a testbe lélek száll.  
S mintha szólna nekünk a réma, büszke száj.  
Mintha csak feltörne a kebelből a hang,  
Mintha így szólana jó fiához az agg:*

*Gyermekem, az élet csak kin és szenvedés...  
De a Honért halni szép megdicsőülés.  
Szent kötelesség... és fogadd Isten előtt,  
A Hazáért mindent, és mindenek előtt.*

*A Hon veszélyben van... hívja hű fiait.  
Védelmet az annak bérces határait...  
Vedd ez ősi kardot, vidd azt győzelemre  
Hozz új babért, dicsfényt, hős magyar nevedre!*

*Óh, mint mennék én is, de lásd nem mehetek...  
Már csak áldó lelkem örködhét feletted;  
S mikor kitűzöd e zászlót diadalra...  
Átöleli lelkem imádkozó karja.*

*— Atyám, lelkes szavad lángol, tüzel bennem...  
Ez ősi kard, mit nyujtál, erőt ad nekem,  
Védelmet vele Hazám szent határát  
És kivívni bátran népem szabadságát!...*

*Légy te itthon atyám, anyáink vigasza...  
Ékes szavad legyen szíveik balzsama  
S szent imádságotok, szívetek szerelme  
Buzdítson bennünket hősi dicsőségre*

*És ment az ifju hős, messze harcmezőkre. —  
Vissza nem jött... ott maradt örökre...  
S látnia kell, a halál véres kódén át,  
Mint rabolták meg szeretett Honát.*

VALENTIN.

# Álmodozások egy régi levéltárban.

A háboru előtt egyik erdélyi magnásunk családi levéltárát az Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltárára hagyta örök letétként. A múzeum a levéltár átvételére két alkalmazottját küldte ki a családi kastélyba. Ilyen levéltárak átvétele sokszor hetekig tart s ez esetben is hosszabb ideig kellett a kastélyban tartózkodniok. A vén kulcsár és feleségén kívül, akik a kastélyra felügyeltek, senki sem lakta a kastélyt. A kiküldött két muzeumi alkalmazottat a bonorum direktor vezette be a levéltárba s azután eltűnt.

A vén kulcsár és a felesége még a múlt századból (ha nem még régebből) itt felejtett vénséges vén pár cseléd volt. Maga a kulcsár az olasz szabadságharcban vívőkedő gazdájáról ejtett néha egy pár mogorva szót.

A kastély maga is különböző századok épületrakása volt. Az a rész, hol a levéltár volt, hatalmas, boltozatos falaival valaha még védelműl is szolgált. Zivataros időkben.

A hagyományozó végrendelete értelmében a levéltár mindaddig, míg a család levéltárosa életben volt, a kastélyban maradt. Az öreg levéltáros halála után pár hét múlva vette kezdetét az átvétel. Micsoda kincsek (már a szakember szemében) kölegeit rejtette ez a levéltár! Több helyiségből állott. Mivel pedig a munka sűrű volt, az egyik részben az egyik muzeumi alkalmazott, a másikban meg a másik dolgozott. Az alkalmazottak egyike csekélységem volt. Ismertem az elhalt öreg levéltárost. Öreg-öreg, ragyogó kopaszfejű, pergamenarcu, afféle vén házi butor, talán egy némelyik nagypecsétes kutyabőrnel is vénebb, mindenesetre épen olyan ütött-kopott. Hanem milyen magyar! Szent Isten! Szerinte az Árpádokkal együtt letűnt a magyar dicsőség, azóta csak rágódik a magyar az Árpádok hagyatékán, mint kutya a koncon, szokta mondani.

Átvétel közben, míg a poros kötegekefládákba raktam, az öreg kuruc járt az eszemben folyton. Mintha ott láttam volna a nagy, hatalmas tölgyfa asztal végén, egy hatalmas, disznóbőrös foliás mögött el-sáncoltan, ahonnan annyiszor eregette gyilkoló megjegyzé-

seit. (Még életében többször kufattam a levéltárban s olyankor mindig oktatott.)

Nem tudom, az előző nap fáradalmi miatt, vagy a sötét, boltozatos terem féihomálya okozta-e, hanem egy délután, (épen karácsony előtt) olyan bágyadt, álmos lankadtság lepett meg, hogy a kezemben levő kötegre hajtottam fejemet egy kissé pihenni s akkor odaesett pillantásom a nagyasztal végére. Ni! Az öreg ott ül! Ide nézz, én rám!

\* \* \*

„Öcsém, ti veletek, satnya késő unokákkal még a saját véreinket is kigunyoltatják azok a kupcihér iskolamesterek! Még hogy a mi Könyves Kálmánunk pupos, kancsal volt! Dehogy volt! Csak épen tudott annyit, ha nem többet, mint a korabeli papok, aztán nem lehetett az orránál fogva vezetni. Nagy büne volt ez neki. Vagy, hogy az az igazi utolsó Árpád, László, a IV., (Endre, a III., nem számít! Neki már fél oldala velenői volt,) csakugyan olyan csapni való, léha, országával mit sem törődő fejedelem lett volna. Szó se igaz belőle, öcsém. (Itt ravaszokan csillant meg az öreg apró, szurós fekete szeme, pergamenarca ezer ráncba szedődött.) Nonno, hogy szerette a kunok szabad, az aranyos püspök-boltól nem igen féltő népét, ez csak azt bizonyítja, hogy a szabadságot szerette. Hanem hát legény volt a talpán. Különösen Rómával, a pápákkal szemben. Hogy a parázsszemű kun menyecskék elől sem bujt az anyja szoknyája megé, az is szent igaz! De ugyan, tedd szivedre a kezed, szépöcsém, nézelt rám szurósan az öreg, aztán itéld el. Meg, hogy szegény volt László alatt a föld népe! Hát, öcsém, szűk idők jártak akkor, meg aztán az a rakoncáilan Tisza, meg a Körös, Berettyó, mindenütt folyt, csak a medrében nem. Elszegényedett a nép. Milyen könnyen lehetett annak a sokféle istencsapásának okául László királyt odaállítani, aki még a pápa ő szentségével sem átalloított szembeszállni, (igaz, hogy országa érdekében cselekedte,) meg aztán olyan cselekedeteket is büntetlenül hagyott, mint ő Lodomérságának „megfogdosztatása.“ Pedig, hej, azok a pa-

pok, meg Pektárus uram az akkori, mondjuk horvát bán, a Kun László anyja, az öreg királyné tanácsadója, természetesen László ellen. Gyakran olyan lázadásokat praktizáltak az ifju fejedelem ellen, hogy bizony, szegény fejének, néha be-be kellett magát egyik-másik királyhü várba vennie és ott várni a vihar elmúltát. 128.-ban is odalent, Krassóban volt így karácsony tájáig, onnan vonult fel Kassa felé a szent ünnepekre, meg egy kis vadászatra, mire. Hosszu ut volt az akkor, öcsém! (Most még csak hosszu. A szedő.) Meg aztán ott, felétek, a Körös-Berettyó táján, (tudta az öreg, hogy erről a vidékről való vagyok,) csak be kellett térni a kunkomákhoz. (Ahá! gondoltam magamban, meg a menyecskékhez!) Még megse köszönte nekik a hód-mezei (Itt verte meg a tatárokat Kun László, még pedig kun segítségét. Nagy muri volt ott akkor, szép öcsém az ilyen magunkfajta szegény ördögnek gondolni se lehet olyanra.

Bizony öcsém, ott estek meg a karácsonyi ünnepek aranyos cifra ruhájú papok nélkül.

Pedig a lerakodó ellenpárt, mikor neszét vett László mozdulásának, küldte a fényes követséget, meg az aranyos süvegű papokat eléje. Hozták azok magukkal az ellenpárt egyezség-ajánlatát, a pápa intő levelét, meg fejébe Habsburgi Rudolfnak, a német királynak sajátkezű levelét. De hiszen hozhatták azokat az ország nyomoruságán elkésredett Lászlónak!

A Körös-Berettyó összefolyásánál járult a követség a király elé. Az ellenpárt követit maga elé sem bocsátotta. Egyezkedjenek a cselákokkal, mint eddig cselekedték. Elfelejtették már, mennyi drága magyar, meg kun vérbe került, hogy a cseh Ottokárt leverték? Az aranyos ruhájú papokat azonban meghallgatta. A pápa levelét is felolvastatta magának. De feleletet nem igen adott. Csak olyasfélét válaszolt, mondja a fáma, hogy ő szentsége a papjait regulázza meg először, ne pedig a magyar királynak parancsolgasson. Hanem a német király levele, öcsém, egészen a fejébe kergette azt a süri magyar vért. Micsoda atyáskodó pártfogói hangon ír neki. Ő is elfelejtette már Stillfriedet, meg Mörvamezót? Itt verte fönkre a cseh Ottokárt Kun László 1278-ban és mentette

meg a Habsburgokat. Bezzeg másképp beszélt akkor vele! Faképnél hagyta az egész követséget. Még pedig papostul, pápai bullástul, szép öcsém! Nekifordította jó paripáját keletnek, aztán hajrá! A Kunokhoz! A Krassóból jött kíséret utána. A cifra ruhás papok is visszafordultak nyugatnak, ünnepejen a királyt úgy, ahogy tud, ők ugyan nem részesítik a mennyei malasztiban. El is ment László kunjai közé. Bizonyosan jól is karácsonyozott...

Éles fájdalomra ébredtem.

Ott aludtam az asztalra borulva oly helyzetben, hogy belefájdult a nyakam. Az öreg levéltárost kerestem az asztal végén, nem volt sehol.

Épen leáldozott a téli nap, a rőtörös ég aljáról tekintett be izzó golyója. Mikor a faluban szállásunk felé haladtam, a csendes havas utcán végigcsengett a harangszó. Emberek, asszonyok haladtak ropogó léptekkel a templom felé. Karácsony este volt.

Vén deák.

## Trefás esetek.

### A remény.

*A beteg szorongva kérdezi az orvost:*

— Mondja meg őszintén doktor ur, nincs még veszve minden remény?

— Micsoda beszéd! — fortyan fel az orvos. — Ameddig én hitellezek magának, addig nincs mit rettegnie!...

### Apró jegyzetek.

*A népjóléti miniszter a rettenetes lakás és házbérmizériával kapcsolatosan megígérte, hogy új rendeletet a ki.*

*Ez is egy eredmény...*

*Ha már lakás nincs, legalább lesz pótrendelet...*

*Most már biztosra vehető, hogy a sokszor hangoztatott leszerelés végre megtörténik. Ugyanis a világlapok arról irnak, hogy Amerika, Kína és Anglia gyanusan fegyverkeznek.*

*Kétségtelen, hogy csupán azért fegyverkeznek, hogy — egymást leszereljék...*

Csalán.

## Hirdessen

a

**Gyomai Ujságban!**

## Képviselőtestületi választások.

Gyoma község képviselőtestületi választásai a legszebb rendben folytak le december hó 22-én. A választás eredménye a következő:

1. választó kerület: G. Nagy László, Szendrei Balázs, ifj. Gecsei Sándor, H. Kovács Gábor. II-ik: F. Kiss Gábor, Vincze Andor, Oláh István, Kató Ferenc. III-ik: Nagy József, Kruchió Lajos, ifj. Weigert József,

Szilágyi János. IV-ik: Ailer Márton, Béres Mihály, Kovács János, Kruchió Lajos. V-ik: Kruchió István, Zs. Timár András, Baráth Albert, Tóth Pál. Póttagok: Lukács László, Garai Imre, Béres Mihály, Bácsi János, Wagner Ádám, Barna Lajos, Icsa János, ifj. Putnoki Mihály, Haibach György. Az előjáróság választása december hó 29-én lesz.

## Közművelődés.

Nagy érdeklődés mellett, a termet szorongásig megtöltő szép közönség jelenlétében folyt le a Közművelődési egyesület szerdai előadása a Felsőrézsi olvasóegyletben.

Viléz Varga Kálmán ref. tanító a csillagokról tartott érdekes előadást, Domokos Géza gimnáziumi tanuló szavalt, őszinte, meleg érzéssel, finom színezéssel és ennél fogva óriási hatást kelteve. Hatos Tivadar magyar népdalokat játszott hegedűn s végül Farkasinszky Gyula klasszikus gordonkaszóval kedveskedett a közönségnek.

Legközelebbi előadás január hó 4-én, szerdán a moziban lesz, pompás műsorral.

### Dr. Kovács Albert.

Lapunk zártakor vesszük a szomorú hírt, hogy dr. Kovács Albert nyugalmazott községi orvos, a városszerte tisztelt és szeretett nemes lelkű testvérünk 81 éves korában december 22-én este 8 órakor váratlanul hirtelen elhunyt.

Lelki értékekben, tudásban és szívjóságban, szeretetben és szelidségben egyaránt kiváló férfit volt ő. Négy oklevelet szerzett ifjúságában, mint iskoláinak első tanulója, orvosi pályáját a 70-es évek kolera járványa idején községünkben kezdte, majd a bérces Erdély földjén teljesítette egy egész életet át életet mentő nemes orvosi szolgálatát. A meg szállás idején magyar szíve nem bírta el az oláh uralmat s idejött hol ifjúsága emlékei vették őt körül. Egész élete keresményét hadikölcsönbe fektette s élte öregségére teljesen vagyontalanul maradt. De ha a mindennapi élet kétségeivel vívódnia kellett is, mégsem volt ő szegény, mert jó és hű feleségével — kívül mult

hónapban töltötték házasságuk 50 éves évfordulóját — olyan boldog és szeretetteljes életet éltek, mely feljebb való e világ gazdagságánál. Nem volt ő szegény, mert két derék fia, kik közül az egyik az Alezredes ur, a másik pedig a szoboszlói főszolgabíró ur olyan gyermeki tisztelő szeretettel vették a két fehér koszorúzott élt szülőket körül, amelyet a biblia mint eszményt dicsőít. Nem volt ő szegény, mert valakik csak ismerték e tisztcsaládot, örültek, ha kalaplevéve köszönthették őket, hogy megbecsüljék bennük a tisztcsalád, a nagyon szerető szívet és a háborúnak valóban béketűrő áldozatait.

Halála híret mindenki részvétel fogadta — emléket mindenki tisztelettel áldja.

Temetése szombaton délután 3 órakor lesz.

## A Gyomai Jótékony Nőegyesület.

Folyó évi december hó 19-napján tartotta tisztújító közgyűlését, melyen az egyesület megjelent tagjai a legteljesebb egyetértés jegyében egyhangúlag a következő tisztújítást választották meg:

Elnök: Dr. Záhonyi Aladárné. Alelnökök: Feiler Ernőné és Pétermann Józsefné. Gondnokok: Iványi Aladárné és Korbuly Lajosné. Pénztárnok: Pintér Józsefné. Jegyzők: Iványi Mária és Saáry Jolán. Elnökök: Beinschroth Gáborné és Wagner Mártonné. Titkár: Dr. Miklós Ferenc

Választmány: Dr. Bartha Gusztávné, Berkovits Adolfné, Glück Árminné, Hartenstein Ignáczné, Kner Izidorné, Dr. Crislián Kálmánné, Dr. Messinger Albertné, Dr. sarkadi Nagy Ernőné, Nónai Ferencné, Nyisztor Péterné, Dr. Pálka Pálné, Palotás Istvánné, Pikó Béláné, Pápay Károlyné, Dr. Tardos Gáspárné, Dr. Vogel Károlyné.

A vigalmi bizottság elnöke: Wagner Péterné. A választás után elhatározta a választmány, hogy január és február hónapokban összejöveteleket rendez, hogy nemes feladatait teljesíthesse.

A magunk részéről is tisztelettel köszöntjük az új tisztújítást azzal a kívánsággal, hogy minél több szegény testvérünkön segíthessen e jótékony egyesület.

## Karácsonyi szórakozások.

Kedves szórakozás vár Gyoma közönségére a karácsonyi ünnepek alatt.

Gyoma agilis ifjúsága, amely két egyesületbe csoportosul, műkedvelői előadásokkal kedveskedik a közönségnek.

A GySE az uri kaszinóban adja elő a „Házudik a muzsikaszó” című operettet, amelynek női főszerepét Akantisz Ica, ez a roha, ban fejlődő, bájos megjelenésű fiatal leány fogja kreálni, viszoni az Iparos és Kereskedő Ifjak Önképzőköre a „Pillangó főhadnagy” című énekes színművet mutatja be, a címszerepben Varsandán Lászlóval, a szép hangú baritonisával.

Természetes, hogy mindkét előadás iránt élénk érdeklődés mutatkozik.

## Filmszínház.

Gyomán:

### Karácsony első napján.

Az Apolló filmszínház 1927 évi december 25-én karácsony első napján az amerikai filmkultúra egyik legkiválóbb remekét a „Fanamet” filmgyár „Norma” című 10 felvonásos exsuper filmjét mutatja be, melynek főszerepeit Amerika legnagyobb drámai színésznője Norma Talmadge, Beregi Oszkár és Gilbert Roland játsszák. Norma Talmadge örök igaz alakításában benne lobog minden idők klasszikus szerelmi hősnőjének tüze, vágyódása, szenvedélye és szenvedése. Norma Talmadge az abszolút nőt játsza, aki érzelmeiben és érzékiségében egyaránt határt nem ismerően áldozza fel magát az édes és kínos szerelemnek. A „Norma”-film másik érdekessége, nekünk magyaroknak egyenesen szenzáció: Beregi Oszkár alakítása. Beregi Oszkár azóta, hogy az ország első színpadának deszkáiról lelépett, nem változott semmit. Ma is az akinek minden szerepében megszoktuk: a fölényes, a hódító, a szuverén férfi! A szerelmes szerepét a „Norma”-filmben Gilbert Roland alakítja, aki az amerikaiak legújabb felfedezése és aki sokak szerint az egyetlen méltó utódja Valentinónak. A művészi rendezés Fred Niblo munkája. A legelsőrangú műsort hatásosan egészíti ki: „Az ember nincs fából” c. 2 felvonásos burleszk és két filmhíradó.



## Karácsony második napján,

hétfőn, a világhírű magyar Kertész Mihály első amerikai nagy filmje a „Modern inkvizíció” kerül színre 8 felvonásban, Dolores Castellóval a női főszerepben, Kertész Mihály annakidején a magyar Phönix filmgyár darabjainak csodaszép rendezésével szerzett magának európai hírnevet, s amikor a mértőletes léptekkel előretörő magyar filmgyártást a háború után bekövetkezett gazdasági válság teljesen tönkretette, Bécsben, majd később Berlinben aratott nagy művészi sikereket. Nemrégiben Amerikába szerződtek s első művével a „Modern inkvizíció”-val hatalmas sikert aratott ott is. A részben cirkuszi, részben társadalmi tárgyú dráma valóságos iskolapéldája a jó filmnek. Az idegfeszítően izgalmas jelenetekből összeszótt cirkuszi rész, valamint a 15 évvel később lejátszódó társadalmi dráma rendkívül élénk és fordulatos meseszövése a kitünő rendezés keretében frappáns hatású, s érdekességét jelenetről-jelenetre fokozza. A mesterien szőtt bonyodalmak minden felvonás után széles alapot nyújtanak a kifejlődés feletti kombinációkra a néző fantáziájában. A műsort „A kényes cowboyt” című 2 felvonásos pompás burleszk és Pathé journal egészíti ki. Előadások mindkét napon 4, 6 és 8 órakor.

## Csudabogár...

Sok a csudabogár

Ezen a szép Gyomán,

Fel-fel bukkan gyakran

Az ember lépte-nyomán.

Erősen burjánzik

A bösz ünneprontó,

Kinek nincsen szíve,

A lelke meg úgy kong,

Mint az üres hordó!

Nagy szerencse mégis,

Akárhogyan dohog,

A rendbontás vágya

Csak ő benne lobog.

Csudabogár urnak

Nincsen dicsérorja

Elvének csak egyedül

Ő a követője,

S amint kis szellőre

Nem reagál

Erős tölgynek fája:

Csudabogár rágódhatik

Nincsen olyan okos ember,

Ki hallgatna rája!...

## Mindenféle.

A francia sajtó erősen panaszkodik az angol békerevizációs hangok miatt.

Kolozsvárott 190 tagu ének és zenekar adta elő Beethoven IX. szimfoniáját. A karta Dohnányi Ernő világhírű zongoraművésziink vezényelte.

Vass József minisztert az F. T. C. diszelnökévé választotta.

Rákóczi-emléktáblát helyeztek el a budapesti Pannónia szálló homlokzatán.

Diszkardot adott át a magyar lengyel egyesület Bem grófnak, Bem apó unokájának.

Az orosz szovjet keze újból lángba borította Dél-Kínát.

Az angorai ügyvédi Kamara most iktatta tagjai közzé Surey Hanumot. Ő az első nő-ügyvéd Törökországban.

Sándor Pál élesen támadta a kormányt a hadikölcsönkötvények ügye miatt.

New-Yorkban kigyulladt az árvaház. Körülbelül kétszáz gyermek benn égett.

Az oláh kormány helyzete tarthatatlanná vált a diákzavargások miatt.

Richter magyar szenátor a cseh szenátusban bátor beszédet mondott a magyar jövőről.

A francia szocialisták titkos szövetségre léptek a bolsevikkel.

A Mexikóba repült Lindberget nagy ovációval fogadták.

Szendró várát megrongálta egy véletlen gránát robbanás.

A varsói gyorsvonat elgázolt egy autóbusszt. Hat ember vesztette életét.

Bethlen István miniszterelnök visszatért Genfből s fontos jelentőségű beszédet mondott a magyar külpolitikai helyzetről.

Az idén épp 50 éve, hogy felfedezték a Mars bolygó sokat vitatott csatornáit.

Csikágó egyik külvárosában egy mozit felrobbantottak bombával.

Megalakult a magyar ügyvédek nemzeti egyesülete.

A buza 10, a rozs 25 fillérrel lett olcsóbb.

A magyar kormány elégteltelt kért az oláhoktól Hajnal László magyar újságíró bánatalmazásáért.

Lisszabonban nagy zavargások vannak.

A Duna Linznél megáradt.

Egy csizmadia legény Tabon holtra itta magát a friss kisüstös pálinkából.

Serédi hercegprimás bencés ruhában akarja átvenni a pápától a bibornoki jelvényeket.

A cinkotai postaküldöncöt rablók támadták meg. Szorult helyzetéből egy közeli gyár munkásai mentették ki.

Vilmos volt német császár beperelt egy német színházat, mert becsületét sértő darabot adtak elő benne. A pert meg is nyerte.

Csehországban is annyira terjed a kommunista mozgalom, hogy már több letartóztatást kellett foganatosítani.

Nizzában egy 80 éves öreg hölgy megölte házvezetőnőjét.

Tilos a repülőgépekről röpcédulákat ledobálni.

Az oláh kormány rövid időn belül átalakul.

Mexikó nem engedi be a földjére a kommunistákat.

A nyiregyházai vásáron egyszerre hat zsebmetstőt fogtak el.

A pesti Nemzeti Színház újbólszínre vitte Sophokles klaszszikus drámáját Antigonet.

Sajókázán községben egy bárói választottak meg bírónak. Báró Radvánszky Kálmán a hivatalát el is foglalja.

Hamisítják a török pénzeket is. A banda fészke külföldön van.

A Falu Országos Földmives Szövetség tavasszal országos kongresszust rendez.

A jugoszláv határon egy nagy csempészbandát fogtak el.

Nagy Bach-zeneestély lesz karácsony és újévkor Pesten.

A francia és angol követek felkeresték Maniu Gyula oláh képviselőt s hosszasan tárgyaltak vele.

Klebelsberg kultuszminiszter Rómából haza érkezett. Hír szerint Serédi hercegprimással már több aktuális egyházi kérdést meg is tárgyalt.

Angol magyar kultur társaság alakult, hogy az Angliával való kapcsolatainkat jobban elmélyítse.

A tenyészállat kiállítását és vásárt márciusban rendezi az Országos Magyar Gazdasági Egyesület.

## Karácsonykor.

*Kondul harang, zendül az ének,  
Buzgó imádság tör fel az égnek,  
Honnan csillagos, sugaras uton  
Jő a Szeretet, hogy a szívekben  
Világot gyujtson.*

*Amerre csak száll, nyomán fény támad!  
A jaj elnémul, könnyü felszárad,  
Ahol a gondnak ekéje szántott,  
Eltörli a but, elsimitja a  
Redőt, a ráncot.*

*Örök irgalom, ahogy ma szállasz,  
Palotán, kunyhón amig megállasz,  
Annyi kesergőt találsz az úton,  
Kik reád várva feléd kiáltnak  
Bus nyomorultan.*

*Hisz annyi ma a panaszló árva,  
Kiknek nem derül bus éjszakája.  
Kiknek csak buja, bánata számos,  
Kiknek jöttödöt várva  
Ma sem világos.*

*Mégis óh Uram! hozzánk leszállva,  
Ne csak a könnyüt szedjed ma számba!  
Ne csak az árvát bocsásd ma hozzád!  
Hallgasd meg e hon feléd kiáltó  
Siró panaszát!*

*Népünk szívébe gyujts ma világot!  
Ki soh sem alvó, ragyogó lángot.  
Áldd meg a munkát dolgos kezében  
Hisz ugy is járt az ezer csatában  
Évekig vérben...*

*Ki letörlesz ma fájó könnyeket,  
Kötözd be óh a legfájóbb sebet!  
Hisz balsorsában annyit megáldtad  
Küldj szabadítót: egy uj Hunyadit  
Szegény hazánknak.*

VÉRTESSY I.

**Időjárás.** Északi szelekkel változékony, igen hideg idő, helyenként havazással várható.

**Avarescu** volt román miniszterelnök is súlyosan megbetegedett.

A MÁV., tervbe vette, hogy alkalmazottainak részesedési jutalékot ad. Hír szerint az első ilyen jutalékot már karácsony előtt kiutalják.

**Székesfehérvár** határában egy mező őrét agyonlőttek.

**Hóakadály** volt Jutai és Zirc, valamint Hosszuhelény és

Pécsvárad állomásai között.

**Karácsonyi különvonatok** a MÁV-on. Megerősítik és megnövelik a személyvonatokat a nagyobb forgalmu fővonalakon. Sok utas esetén külön vonatokat is indítanak.

**A vetés állása** kitünő. Az egész országban hótakaró fedi a vetést. Némi egér és csikos határhazalégy kártevés észlelhető.

**Dunántúl megalakult** az első nagy villamos centrálé.

Évtizedek óta fennálló

ELSŐRANGU

SZEGEDI PAPRIKA EXPORTCÉG

átadná képviselőjét az ottani vidék vevőinél jó bevezetett megbízható ügyökségnek.

Értesítés SZEGED 73. számú postafiók címre intézendő.

## A kalaplevegés eredete.

Sok apró ceremóniát végzünk egymás tisztelésére. Ismerőseinkkel találkozáskor megemlíjük kalapunkat, feljebbvalóinkat ezen felül meghajlással is üdvözljük, barátainknak szívesen megszorítjuk a kezét, szeretteinket örömmel megcsókoljuk stb.

Ezek a szokások nem véletlen vagy önkény szüleményei, s nem is ilyen formában szokta meg őket az emberiség. Minden ily apró cselekményünk hosszú fejlődésen megy keresztül s rendszerint hosszabb, nehezebb ceremóniák maradványa.

Ennek a fejlődésnek a kezdetét úgy láthatjuk meg, ha visszamegyünk az emberi művelődés legalsó fokaira. Ez alsóbb fokokat sok ausztráliai, afrikai vad nép életében ma is megtaláljuk, sőt ilyenféle nyomokra akadunk a művelt népek multjában is.

A vad állapotban élő emberfajok barlangjaikban vagy kunyhóikban elszórva lassan rájöttek, hogy védekezés céljából okos dolog egyesülni, egymásnak segíteni és egy törzsfőnek engedelmeskedni. Más törzsek támadásaival így könnyebben lehet elbánni. Ennivalót, ruhát szerezni maguknak s védekezni ellenségeikkel szemben — ez tölti be a vadon élő ember életét. Az asszonyok végzik a házi munkát, a férfiak pedig idejük nagy részét harcban töltik.

A legyőzött népeket természetesen rabszolgáikká teszik, vagy isteneiknek áldozzák fel őket. Ebből a győző és legyőzött közti keletkező viszonyokból nagyon sok minden következik.

A legyőzött ember rabszolgává, azaz győzőjének tulajdonává lesz. Így természetesen neki magának többé nem lesz tulajdona, hanem minden, ami az övé volt, az a győzőé lesz. Innen a szokás, hogy a legyőzöttet még a legkisebb tulajdonától, a ruhájától is megfosztják. A rabszolgák rendszeren öltözék nélkül, vagy nagyon fogatékos öltözetben járnak. Ennek a megszokásával lassankint a ruhállanság az alacsony sors, az alárendeltség jelvévé lesz. Ebből fejlődik ki az a szokás, hogy aki önként akarja kifejezni alárendeltségét, alázatosságát valaki előtt, az ruha nélkül jelenik meg ott. A tahiti benszülöttek királyuk jelenlétében egész mellüket felföldik, az aranypártiak pedig úgy üdvözlik egymást, hogy

egyik vállukról egy pillanatra levonják ruhájukat. A zsidóknál az alázatosság kifejezésére szolgál a saruk levetése. Mózes az égő csipkebokorból e szavakat hallotta: „Vesd le saruidat, mert a hely, ahol állasz, szent.“ De a művelt népeknél is van efféle jelenség. Franciaországban egy város feje 1467-ben, hogy egy győző hercegnek kifejezze alárendeltségét, száz emberből álló küldöttséget vitt hozzá, kik mind ingben voltak pusztá fővel és meziláb, a megalázkodás teljes kifejezésére.

Ezekből a szokásokból a civilizált világnak a kalaplevegés maradt örökségül. Leveszük a kalapot tisztelésből feljebbvalóink iránt, aminek elmulasztása sértés számba megy. Temetéseket fedetlen fővel kíséruünk végig. A katolikusok kalapot emelnek a szentképek előtt. Templomba is fedetlen fővel lépünk be, tiszteléssel az iránt, kinek hajlékál építették a templomot.

Igy lesz a legyőzött ellenségnek ruháitól való megfosztása annak alapjává, hogy a testnek vagy a test egyes részeinek fölfedése alázatosság, önkényes alárendelés kifejezőjévé váljék. Az egész test fölfedésének kényelmellen, hosszadalmas volta részleges fölfedésre vezet. A vállnak, a mellnek a kitakarása, a sarulevetés, a kalapemelés eredetüket mind a rabszolgák fogatékos öltözetére viszik vissza. S ami így előbb csak a rabszolgává lett legyőzöttnek alárendeltségét fejezte ki urával szemben, az lassankint önkéntes alázatosság jelvévé válik törzsfőkkel, királyokkal, később pedig minden korban és rangban idősebb embertársunkkal szemben.

### Nem kell többé félni...

*Nem kell többé félni  
Nem kell már reszketni.  
A nagy lakáshiány  
Hamar meg fog szünni!*

*Pótrendelet készül  
Illetékes helyen  
Amely segítni fog  
Minden lakás-pecchen.*

*Én már nem is félek  
Egész nyugodt vagyok  
Tudom, mit csinállok,  
Ha lakást nem kapok.*

*Mint Kolumbus tojása  
Egyszerű a dolog:  
Egy pótrendeletbe  
Behurcolkodok!*

Krix-Krax.



## Enrilo

az a kitünő kávépótló,  
melynek egyetlen háztartásból sem szabad hiányoznia.

Szemeskávészereu íze,  
finom zamatja, kiadósága a legolcsóbb csatladi itallá teszi.

Egyetlen kísérlet meggyőzi Önt e gyártmány kitünő minőségéről.

Enrilo minden fűszer- és gyarmatárkereskedésben kapható.

Kizárólagosan gyártja:  
**Franck Henrik Fiai Rt.**  
Budapest,  
Nagykanizsa,  
Mosonszentjános

## A román rendcsinálás.

### Román diákok dulása és rombolása Erdélyben.

Nagyvárad és Kolozsvár uccáinak kitört kirakatüvegei még magukon viselik a felbőszült román diákok dulásának szörnyű nyomait, de a bukaresti kormány, amely minden alkalmat megragad, hogy a külföld előtt dokumentálja a királyságban élő összes nemzetiségek tökéletes egyenjoguságát és a szabadságjogok széleskörű gyakorlását, már intézkedéseket tett egyrészt az okozott károk megtérítésére, másrészt a bünösök kinyomozására és megbüntetésére. A kárbecslés úgy megy végbe, hogy a kiküldött miniszteri biztos a rendőrségtől és a diák-egyesületek vezetőségétől kér információt, a bünösöket pedig szintén rövid időn belül kinyomozta a román mindenható sziguranca. Nem a regatbeli diákok voltak a bünösök, ahogyan azt szerintük az elfogult magyar sajtó beállítja, hanem a feldult városok magyar polgárságát és munkásságát tartóztat-

ják le azzal az ürüggyel, hogy ők provokálták a vérengzéseket és pusztításokat, míg a diákság legfőbb védekezett.

Egyenesen vicclapba illő tehát, amikor azt olvasuk, hogy a félhalott Weiszlovics Emil szállodatulajdonost, akit 64 sebből vérezve szedtek fel a földről és egy hete egyebet sem csinálnak vele az orvosok, minthogy kötözik és varrják, letartóztatta a hadbiróság. Egyik oldalon az orvostanár áll a nagybeteg ágya mellett műtőkéssel a kezében, de a másik oldalon a feltüzött szuronyu baka. Teljesen érthető, hiszen a 64 készurást szenvedett öregember lesz a bizonyítéka a külföld előtt a román kormánynak, hogy a rendezavarókat letartóztatták. Kimélet nélkül. Még a haladoklónak sem kegyelmeztek.

**Szenvedő nőknél** a természetes (Ferenc József) keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való bélkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több alapvető megalkotója írja, hogy a **Ferenc József** víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

## Szemle.

*A magyar-olasz barátsági szerződést — mint tudjuk — nyomban követte a francia — jugoszláv szerződés, melynek kikiáltásától Franciaország megrendítő hatást várt. Nem kevesebbet, hogy Olaszország megrettenjen. A várt hatás azonban elmaradt és a hatalmas francia gondolkodóba esett. Mérlegre vetette, hogy vajjon a jugoszlávok bizonytalan ereje, vagy pedig az olasz nemzet barátsága ér e többet számára. Nem szívesen vesz ugyanis maga mellé egy harmadik aspiránst is. Tudvalevő ugyanis, hogy a Földközi tenger uralmáért Francia és Olaszország verseng, de titokban ily szándék érlelődik a nagy szerb ábrándoktól dagadó komitások országának fiaiban is, mely most még csak az Adriai tengert vallja be. Ezt megfontolva Franciaország is jobbnak látja Olaszországgal szemben engedni a hur feszültségén, mert hiszen hátában ott az örökös német veszedelem. Ki tudná hová vezet ez az újabb orientálódás, mely az olasz-francia béke megteremtését célozza. Ez nekünk mindenesetre csak jót hozhat, mert amily mértékben ez az új átcsoportosulás megtörténik, abban a mértékben velünk szemben is enyhül Franciaország rideg álláspontja s ha nem is fog küzdeni; de nem is akadályozza meg az alkalmas időben felvetett béke-revúció megvalósítását.*

## Karácsony estéjén.

A karácsonyi fenyőfa viaszgyertyácskái alatt együtt ül a család, amelynek tagjai az élet viharaiiban külön-külön utakon járnak és csak a szent este harmoniája sodorta őket ismét egybe. Karácsony estéjének békességes hangulata tölti el a lelkeket és a felnőttek is elérzékenyülnek az őszinte, szívből jövő öröm láttára, amelylyel a gyermek a kis Jézus csillogó ajándékait fogadja. A szívekben bent lobog a názá-

reti jászol békéje és csak az a kár, hogy ezt a békét és harmóniát nem tudjuk lerögzíteni és nem bírjuk konzerválni az év egyéb, nem pirosbetűs napjaira is. Miért van, hogy az ember emberfársának farkasa, miért kell annak úgy lennie, hogy az élet csupa gondból, keserűségből, kellemetlenségből áll, holott ma este együtt ül békében, boldogságban és napi gondoktól menten a család és mert minden család és minden tűzhely ezt a képet nyújtja, együtt ül az egész emberiség.

A világ karácsonyából csak mi vagyunk kirekesztve, csak a magyarság gubbaszt árván és elhagyottan. A mi karácsonyfánk ott nő a Kárpátok ormán és a Hargitta csucsán, de más vágja le, bitorló ékesíti fel és mi azalatt elkeseredetten ülhethünk emlékeink és egykori nagyságunk lekopasztott fájánál. A Jézuska születése napján arra gondolunk, hogy a fagyos telet felváltja a rügyfakasztó tavasz és a tavasz ünnepe: a feltámadás.

## Békésvármegye törvényhatóságának közgyűlése Gyulán.

Dr. Kovacsics Dezső főispán ur elnökle mellett december hó 22-én a vármegye törvényhatósága évnegyedes rendes közgyűlést tartott. A Főispán ur megnyitó beszéde kapcsán javaslatot tett arra nézve, hogy a törvényhatóság tisztelő szeretettel köszöntse Dr. Serédy Jusztinián hercegprímást. Majd Dr. Kornits Géza B.-csaba kulturtanácsnoka szólalt fel napirend előtt, s emelkedett hangú és mély érzésű hatalmas beszédben róvta meg a közelmúlt napokban lejátszódott oláh vandalizmust. A vármegye közigazgatási bizottsága újonnan alakított s e bizottságba Dr. Kardos József szeghalmi ügyvéd s földbirtokos választott. A közgyűlés a déli órákban ért véget.

## H I R E K

**Ünnepi Istentiszteletek sorrendje:** Karácsony első napján délelőtt 9 órakor predikál Répás Pál lelkes, ágendát mond Harsányi Pál esperes, ünnep délutánján és másodnapján predikál Gulyás András legátus. Szombaton ó év délestvéjén délután fél 3 órakor imádkozik Harsányi

Pál esperes, új év első napján délelőtt 9 ó. predikál Harsányi Pálesperes. Az ág. ev. templomban, szombaton délután 2 órakor könyörgés. Karácsony első napján délelőtt 9 órakor és délután 2 órakor prédikációs istentisztelet német nyelven. Hétfőn délelőtt 8 órakor urvacsora osztás német nyelven, 9 órakor prédikációs istentisztelet magyar nyelven, délután 2 órakor könyörgés német nyelven. Ó év estve 5 órába adó Istentisztelet. A r. k. templomban szombaton éjjel 12 órakor éjfélti mise. Vasárnap reggel 9 órakor szent mise beszéddel, délután 3 órakor vecsernye. Hétfőn reggel 9 órakor szent mise. Dec. 31-én este 5 órakor hálaadó ájtatóság szent beszéddel. Január 1-én reggel 9 órakor szent mise.

**Kedves olvasóinknak, hirdetőinknek és munkatársainknak kellemes és örvendetes karácsonyi ünnepeket kíván a Gyomai Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala.**

**Boldog karácsonyi és újévi ünnepeket kívánok tisztelt vevőimnek és a nagyközönségnek! Bíró Benedek.**

**Doktorrá avatás.** Házy Imre gyomai ügyvédjelöltet a napokban avatták fel a budapesti kir. Tudomány-Egyetemen a politikai tudományok doktorává.

**Karácsonyi ajándék:** Becher Rezső gyomai kereskedő fogadást kötött egy bizonyos vitás ügyben úgy, hogy az azt elvesztő 100 pengőt fizet a másiknak. A fogadást ő nyerte meg s ezen összeget a karácsonyi ünnepek alkalmával szétosztotta ünnepi ajándékkul és pedig úgy, hogy kapott belőle az ő rendelkezése szerint özv. Nagy Antalné 20, Klein Márton 20, özv. Kis Lajosné 10, özv. Mészáros Imréné 10, özv. Schwartz Miksáné 10, özv. Gál Györgyné 10 pengőt. A fennmaradó 20 pengőt a református egyház elnökségének adta át, hogy azt két szegénysorsu családnak juttassuk el. Így az egyház elnöksége kifizetett Marjai Imre néma 10, R. Szücs Sándor ujságárus 10 pengőt.

**Szülői értekezlet.** Az év utolsó, harmadik szülői értekezletét tartotta meg e hó 21-én a ref. népiskola. Ez alkalommal Szőke Ferenc tartott a jelenvoltagekat mindvégig lebilincselő, értékes előadást a családi nevelés fontosságáról.

**Leventéink estélye.** A gyomai levente-egyesület január hó 8-án az Uri Kaszinóban

estélyt rendez, amelyen három egyfelvonásos szindarabot ad elő a levente-egyesület műkedvelői gárdája. Az estély iránt érthető nagy érdeklődés nyilvánul meg mindenfelé.

**Vreede János kitüntetése.** A kormányzó a magyar vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta Vreede János németalföldi királyi alkonzulnak, a „Magyar-Hollandi Biztosító Társaság“ vezérigazgatójának, a magyar-holland gyermeknyaraltatási akció körül szerzett érdemei elismerésül.

**Divat! Irimy és Olláry uri divat szalonjában (Békéscsaba, Szent István-tér 12.)** készülnek a legelegánsabb kivitelben báli és estélyi, frakk és szmoking öltönyök, valamint tea-délutáni fekete zakó mellyény, világos csikos nadrág feltűnő olcsó áron. Az őszi szezonból visszamaradt szöveteiből egy teljes öltöny készítés szerint elkészítve 120 P. Saját érdekében rendeléseikkel megfizetelni sziveskedjék.

**Urológiai-, vese-, hólyag- és végbélbetegknél** a természetes „Ferenc József“ keserűvíz gyorsan csökkenti a székelési zavarokat. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a **Ferenc József** víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

**A csikófejes fekete Club cigarettapapír jutalomakciójának legközelebbi kiosztása** amint ezt a gyár lapunkban már több ízben közzétette, 1928 év január közepén fog megtörténni. A kedvelt cigarettapapír gyártói — értesülésünk szerint — még a legkisebb fogyasztóknak is a hozzájuk beküldött borítószalagok számának arányában különféle célszerű és hasznos jutalomtárgyakkal kedveskednek, felhívjuk tehát olvasóink figyelmét e beküldés határidejére, nehogy az elkésve érkezett borítószalagok beküldői az őket megillető jutalomtárgyakat emiatt esetleg késve kapják kézhez. A küldemények, úgy mint eddig is a Samum-Allesse részv. társ. címére irányíthatók, Budapest, VI., Gömb ucca 32 szám.

**El ne mulassza senki** aki igazán szépet és érdekeset, akar látni Glück Ármint ur üzletének kirakatában megtekinteni Domokos villanyszerelő villamos karácsony fáját. Nagyon szép és érdekes és legérdekesebb az egészben az, hogy a teljes fát odaadja a Jézuska annak, aki jó lessz.



**A bikák miatt tilos a pirosszínű autó.** Az ország egyik vidéki rendőrkapitánysága elé egy vidéki vállalat egy pompás, de pirosszínű autót állított a szokásos rendőrvizsgálat alá hogy a forgalmi engedélyt megkaphassa. A vizsgán azonban az autót visszautasították és elrendelték az automobil átfestését azzal, hogy a piros színtől megvadulhatnak a bikák és így az autó közvetve súlyos szerencsétlenséget okozhat.

**Singer varrógépen a himző és az összes díszmunkák tanítása már megkezdődött,** jelentkezni lehet Gyoma, Baross. u. 488. Lerakat ugyanott. Singer Varrógép Rt. Gyoma. Baross. u. 488.

**Huszonkét új református iskola nyílik Debrecenben.** Debrecen város több kerületében nincsen elegendő számú iskola az elemi iskolai tanulók részére. A református presbiterium legutóbbi ülésén foglalkozott az iskolahiány kérdésével s kimondotta, hogy a szükséges helyeken huszonkét új iskolát létesít.

**Gyula marad a Munkásbiztosító székhelye.** A Munkásbiztosító pénztár új kerületi beosztása január elsején lép életbe. Békéscsaba egy kerületet fog alkotni s Gyula marad továbbra is a székhely. Békéscsaba kirendeltséget kap. A kirendeltség munkája ugyszólván azonos lesz a kerületi pénztárak munkájával, mely a munkaadók ügyeit minden tekintetben hasonlóképen intézi s tekintve, hogy a kirendeltségnél orvosi intézet is lesz, a biztosított munkások igényeit teljes mértékben kielégíthetik. Szarvason persze minden marad a régiben, mert az érdekelték nem gondoltak rá, hogy Szarvas is kapjon kirendeltséget.

**Keresztrejtvény útján kiptant titok.** Ez a legújabb pesti társadalmi szenzáció, amelyen egész Pest mulat. Intim Pista pattantotta ki ezt a iragikomikus esetet, a Színházi Élet új számában. Ezenkívül Nagy Endre, Szász Zoltán, Szép Ernő, Harsányi Zoltán, Kálmán Jenő, Szilágyi László, Lakatos László, Nádas Sándor, Titkos Ilona, Komor Gyula, Lestyán Sándor, Farkas Imre, Rangsit sziámi királyi herceg és még sokan irtak cikkeket az új számban, amely harminckét oldalas mélynyomású mellékletet és harminckét oldalas regénymellékletet közöl. Farkas Imre és Bus Fekete László regényei, a Mersz-e Mary egy slágere, az Arabelle, mint koffamelléklet és sok kép, riport, tréfa tar-

kitják a lapot, amely még közli „A levél“ teljes szövegvökönyvét. A kétszáz oldalas Színházi Élet ára 1. pengő. Színházi Élet Kiadóhivatala, Budapest, Erzsébet-körút 29.

**A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete** holnap évi december hó 8—11-én, Budapesten, az Országos Tenyészállatvásártelen nemzetközi baromfiképzést rendez, amelyet ajánlunk igen tisztelt olvasó közönségünk figyelmébe. Baromfikivitelünk az elmúlt évben 75 millió aranykoronára emelkedett, ami világos bizonyítéka annak, hogy a baromfitenyésztéssel igenis érdemes foglalkozni; hogy minő nagyszerű haladást tett ez a termelési ág, azt a kiállítás meg fogja mutatni. Minden tenyésztő vegyen részt ezen a kiállításon. Mutassuk be a magyar fajjait is. Sok igen szép díj áll rendelkezésre. A kiállítással kapcsolatban értékes előadások fognak megtartatni. A kiállítás megtekintésére féláru menetdíj-kedvezmény áll rendelkezésre. Igazolványok kaphatók a rendezősnél: Budapest, IX., Üllői-ut 25., l. 10. Egy Máv.-igazolvány ára 1-30 P. Duna-Száva-Adria vasutra 2 P. Az igazolványok érvényesek felutazásra december hó 5—12-ig, visszautazásra december hó 8—15-ig. A rendezőség élén gróf Teleki Józsefné, a bíráló-bizottság élén Békessy Jenő m. kir. gazdasági főtanácsos áll.

**22 pengő értékű karácsonyi és újévi ajándék tíz pengőért.** Az ilyen ajándék a legalkalmasabb, egyrészt értékénél fogva, másrészt azért, mert az ajándék értékének kevesebb mint a felébe kerül. Ezze a legalkalmasabb Karácsonyi és újévi ajándékkal kedveskedhetik ismerőseinek, barátainak és rokonainak, ha részükre az 1928-as év első negyedére a Színházi Életet előfizeti. Szíveskedjék tíz pengőt beküldeni a Színházi Élet kiadóhivatalának és egyidejűleg közölni, hogy az ajándékelőfizetés kinek a nevére szól? A beérkezés után a kiadóhivatal karácsonyra, vagy ha Ön úgy kívánja újévre elküldi annak a címére, akinek az ajándék szól a következőket: Az idei 378 oldalas karácsonyi albumot, amelynek ára 1. P. 50 fillér 1928. január 1-től ápriliséig megjelenő 13 péld. ára 13 P. Aranynomású egész vászonkötésben a Színházi Élet legutóbbi folytatásos regénymellékletét. J. O. Curwood szenzációsan érdekes „Aranybánya“ című művét, amelynek bolti ára 3. A Színházi Élet januári ajándékönyvét az „Operakalauz“ amely a budapesti operaház műsordarabjainak részletes szövegét tartalmazza és amelynek bolti ára 5 P. A Színházi Élet e heti számának darabmelléklete: „Mesék az irógépről“, koffamelléklete: Schumann: „Téli dala“, „Olga édes Olga“... a legszenzációsabb tangó és Balázs Árpád egy magyar nótája. A Színházi Élet egyes számának ára 1 P., negyedévi előfizetési díj 10 P. Kiadóhivatal: Budapest VII. Erzsébet körút 29 sz.

## Közgazdaság.

### A rétek termésének fokozása.

Dacára annak, hogy külföldön, különösen Németországban, a rétek ápolására és trágyázására óriási gondot fordítanak, s jórészt ennek köszönhetik, hogy nagy állatállományukat oly kitűnő karban tudják tartani, hazánkban a rétek ápolására, főleg pedig trágyázására alig-alig fektetnek súlyt a gazdák.

Ennek következménye azután, hogy rendszerint nincs elegendő mennyiségű és elég jó minőségű takarmányuk, amit persze az állatállomány szenved meg.

Pedig a rétek és legelők gondozása és trágyázása nagy haszonnal jár, s nagy terméstebbleteket eredményez, de sőt a takarmány minőségét is igen jelentősen javítja.

Ennek bizonyítására csupán két példát említünk fel, amidőn egy felsőgörzsönyi gazda egy kat. hold réjtjét 2 q. szuperfoszfáttal és 1 q. kálissal trágyázta meg.

Ez a rét azelőtt rendszerint két szekér szénát és egy szekér sarjut szokott adni, a műtrágyázás után három szekér szénát és egy szekér sarjut termelt.

Az eredmény — miként írja, egészen meglepő volt, mert eddig lóherét nem talált réjtjén, most pedig egyszerűen nagyon elszaporodott a lóhere, s ennek következtében a széna minősége rendkívül megjavult. Sarju is két szekérrel termelt volna, ha nincs olyan nagy szárazság.

Majd azután egy szopoki gazda írja, hogy egy kat. hold réjtjét 150 kg. szuperfoszfáttal, majd pedig ezenfelül, 200 négyzetméteres parcellákon, kálival és mésznitrogénnal is trágyázta. A terméstebblet 1514 kg. széna volt. Legnagyobb terméstebbletet adott az a parcella, amely szuperfoszfátot, kálissal és mésznitrogént kapott, s amelynek széna terméstebblete kat. holdra átszámítva 2434 kg.-t tett ki.

A sarju terméstebbletet már nem állapította meg, de bizonyos, hogy az is jelentősen nagyobb volt, s kétséget sem szenved, hogy a műtrágyázás a jövő évre is terméstebbető hatással lesz.

Amint ezen két példából is látható a rétek műtrágyázása nemcsak hasznosított terméstebbletet ad, de a széna és sarju minőségére is igen kedvező befolyást gyakorol.

Most ősszel vagy a tél folyamán kellene minden rétet kereszttül-kasul jól megfogasolni, hogy vizátjárható képességét fokozzuk, s egyszerűsített műtrágyával is behinteni, amely célra kat. holdanként 150—200 kg. szuperfoszfátot, 60—100 kg. mésznitrogént és ugyanannyi 40 százalékos kálissal kell alkalmazni.

## PUBLIKACIÓ.

**Cs. Patkós Gábor** örökösének a simai foknál 10 hold prima jó földje 18 mm. holdja sürgősen eladó. Értekezni lehet Mezőtúr Hangyaszövetkezet mellett Cs. Patkós Gábornál.

**Özv. Kádár Jánosné**nak, a Rév-laposi 1 kat. hold gyümölcsös kertje szabadkézből eladó. Értekezni lehet gróf Tisza István ut 498. sz. alatt.

Az „Állattenyésztő“ szövetkezet vezetősége ezúton kéri tagjait, hogy azok, kik még folyó évi biztosítási díjait nem fizették meg, haladéktalanul fizessék be a szöv. pénztárába. A folyó év végéig be nem fizetők a budapesti központ által ügyvéd útján lesznek felszólítva a fizetésre, mi csak felesleges kiadást okoz. — Egyben értesítetnek a tagok, hogy a jövő 1928 évre történt, illetve eszközzendő értékelések legmagasabb összege 4-80 P.-ben állapított meg.

**Olajos Lajos bornagykereskedő-nél Tompa Mihály ut 879 szám alatt az elősmert jó Tiszavidéki bornak literje 1 P. 30 f. 10 liter-től 25 literig 1 P. 25 f. 25 liter-től 50 literig 1 P. 20 f. 50 liter-től főfélék bármilyen mennyiségben 96 fillér. Ugyanott egy ember éves cselédnek felvétetik.**

**Kertész Lajos** vásárszéli 969 sz. háza daráló malom nélkül is eladó.

**Egy jó karban** levő pedálos cimbalom eladó. Értekezni lehet Szilágyi Benedeknél Széchenyi ut 109 sz. alatt.

**Szövetkezeti tagokhoz felhívás!** A fogyasztási Szövetkezet igazgatósága a mai napon tartott gyűlésen elhatározta, hogy a tag gyűlés után részvényenként mind azoknak, akik az üzletben vásároltak, részvényenként 50 deka sőt és 25 deka cukrot kiszolgáltat. Ennélfogva felkéretnek az összes tagok, hogy vásárlási könyvecskéjüket minél előbb adják át Platz József üzletvezetőnek.

**Honti Antalnál** egy sódaráló, egy cégtábla vasból, egy kézi kocsi, egy targonca, egy beszélőgép, egy üzletajtó egy kirakat teljesen felszerelve üveggel és két tornyos ágy sürgősen eladó.

**Kádár István** tanyájában 72 drb. talpon álló, 28 éves növésű akácfa részletben is eladó. Érdeklődés Gyár u. 337. sz. alatt.

**Csapó Sándor** lakatosnak 2 szobás lakása, konyha, kamra egész udvar haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet a felsőrézsi olvasókörben. Ugyanott árpa szemes és csöves tengeri van eladó.

**A békéscsabai SUK** téglagyár évtizedek óta ismert kitűnő minőségű hornyolt tető cserepeinek lerakata Gyomán Wagner Márton fiainál, Endrődön Vaszkó Mihály és társainál, cserép minden mennyiségben kapható.

**Özv. Szánthó Ignácné** 39 számú háza üzlethelyiséggel azonnal beköltözéssel eladó. Ugyan ott 2 kocsi hereszéna van eladó. Értekezni lehet Rákóczi utca 650 sz. (Mezei-féle ház) alatt ahol 1 üzlethelyiség van kiadó.

**Butorok.** Tele sima és tömör háló, ebédők, festett butorok, dió, eper és bükkfa kihuzós ebédő asztalok, modern bükkfa és hajlított székek állandóan raktáron vannak **Vatay Gábor** motorerőre berendezett asztalos ipartelepén Gyomán, Kossuth Lajos utca 737 szám. **Ugyanott épületasztalos munkák jutányos áron megrendelhetők.**

**A békéscsabai világhírű Boh** féle hornyolt cserép egyedüli lerakata **Grosz Zoltán** fatelepein, ahol minden mennyiségben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett kapható.

**A Gyomai Fogyasztási Szövetkezetben** és a Hangyánál 1 liter nagyon jó bor 1-40 f, 1 l. kisüsti törköly pálinka 4 pengő 1 kiló Burgonya 12 f. Ugyanott és Kovács János trafikjában is kedvezményes utazásra szóló igazolványok 130 fillérért kaphatók. A Hangyánál pedig 2 üzlethelyiség kiadó.

**A helyi „Állattenyésztők“** szövetkezete értesíti tagjait, hogy a jövő 1928 évre leendő értékelést, illetve újra értékelést f. évi dec. hó 15-én megkezdődi házszám szerint. Távollevők a honmaradók által helyettesítendő, a biztosítandó jószág napi értéke a családtagokkal közölni kéretik. A becslő bizottság jogosult a még be nem fizetett biztosítási díjak beszédésére is.

## Hirdetmény.

Az Endrődi Kereskedelmi R. T. Igazgatósága értesíti az igen tisztelt részvényeseket, hogy az új 30 P. névértékű részvények elkészültek, felkérnek tehát a t. részvényesek, hogy azokat összevonási elismervényük benyújtása mellett mielőbb átvenni sziveskedjenek.

Továbbá a 7000/1925 számú P. Ü. rendeletre való hivatkozással felszólítanak azon részvényesek, kik még régi részvényüket összevonásra nem mutatták be, hogy azokat záros határidőn belül okvetlenül bemutatni sziveskedjenek.

A töredék részvény tulajdonosok pedig a 7000/1925 számú rendelet 12 és 13-ik pontjaira való hivatkozással felszólítanak, hogy a töredék részvényeiket mielőbb egészítsék ki, mert különben a fenti rendeletben előírt módon fognak kezeltetni.

Endrőd, 1927. dec. 14.

Fenti kérésünk megisméllése mellett vagyunk, tisztelettel  
**Az Igazgatóság.**

## Hirdetmény.

A gyomai m. kir. postahivatal közhírré teszi, hogy mindazok kik fizetésüket nyugdíjukat a posta útján kapják meg, ezentul illetményüket csak úgy vehetik fel, ha személyesen jelennek meg és arcképes igazolványukat felmutatják.

Gyoma, 1927 dec. hó.

M. kir. postahivatal

Gyoma.

## Figyelem új telefonszám!

Kertész Lajos értesíti a mélyen tisztelt utazó közönséget, hogy autójával szolid árban szállít helyben és vidékre. Kéri a közönség szíves pártfogását.

**Telefonszám: 40.**  
**Hátszám: 969. és 818**

## Gyoma és Vidéke

### TEJSZÖVETKEZET ELADÁSI

- :: ÁRAI: :: -

1 liter édes tej	26 fillér.
1 * lefölözött tej	4 *
1 * iró	5 *
1 * savó	1 *
1 klgr. turó	40 *
1 * teavaj	6 P.

## 50

fillér egy publikációs hirdetés közlési díja a GYOMAI UJSÁG publikációs rovatában. Ha Ön alkalmazottat, állást, lakást keres ha valamit venni, vagy eladni akar, ha szobáját, lakását akarja kiadni, vagy átadni, ha bármire szüksége van, így csak a GYOMAI UJSÁG publikációs hirdetéseit olvassa el, és halgassa meg a vasárnapi publikációkat.

### Figyelem?

## Kovács József

előnyösen ismert üzletében a BOPALOTA hírneves borai kaphatók KARÁCSONYRA és UJÉVRE.

Azonkívül a legszébb ajándékok porcellán és üvegtárgyakban, képkeretek, elsőrangú kiszolgálás és olcsó fűszerárak.

### Figyelem?

## Privát disznóvágás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a privát disznóvágásokat ismét megkezdtem.

Kérem a nagyérdemű közönség pártfogását.

Tisztelettel:

**Kovács János**  
hentes és mészáros  
Gyoma, Petőfi-tér 2.

## Értesítés!

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Gyomán Endrődi út házi szövődémet megnyitottam. Készülnek szövődémben abroszok, szakajtók, pohártörölők, törülközők és lepedők kicsinyben és nagyban eladások. Kérem a t. közönség b. pártfogását.

Tisztelettel  
**SCHÖN MÁRTON**  
szövőgyáros,  
GYOMA.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

## a „Napnyugati” vendéglőt átvettem

és a legkiválóbb, garantált fajborokkal és egyéb kitűnő szeszes italokkal felszerelve, megnyitottam. Szolid árak, pontos, figyelmes kiszolgálás. Egyben tudatom, hogy az „Angol-magyar bank” képviseletét továbbra is megtartottam s irodámat, raktáramat a „Napnyugati” épületébe helyeztem át. Terményeket a legmagasabb napi áron vásárolok. Telefonszám 35.

Szíves támogatást kérve vagyok  
kiváló tisztelettel

**Schwarz Dávid.**

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy gr. Tisza István ut 818. szám alatt (Schwarz Dávid gabonakereskedő helyén) **Élelmiszer üzletet** nyitottam, hol elsőrangú burgonya, káposzta és egyéb zöldségféle jutányos áron kapható. **Kitűnő fajalma** mindenkor kapható. F. évi december 19-től kezdve a mezőberényi Winter-malomból való **kitűnő friss házi kenyér** kilogrammonként 40 fillérért állandóan kapható.

Kiváló tisztelettel  
**Hatvany Antal.**

## Jönnek az új „Ford” autók!

amely a mai igényeket is kielégíti, kényelmes és rázás mentes személy-autó 6 típusban, teherautó 2 típusban jelenik meg. TRAKTOROK 15 százalékkal olcsóbban szerezhetőek be, míg az állami segély tart, siessék minden gazdálkodó taktortját beszerezni.

Bővebb értesítés nyerhető

## KERTÉSZ LAJOSNÁL,

aki a GALAMB és T. R. T. B. CSABAI FORD  
lerakat megbízottja.

Telefonszám: 40. GYOMA. Hátszám 969.

## Meghívó

díjmentes himző és varrótanfolyamunk látogatására melyet Gyomán 1923. január 9-től január 28-ig az **Ipartestület nagytermében** rendezünk. Ezen alkalommal mélyen tisztelt vevőinket alapos **díjmentes oktatásban** részesítjük a SINGER varrógépek és a hozzávaló készülékek használatában. Tanítjuk továbbá díjmentesen: fehérnemű és harisnyatömést a SINGER varrógépen, fehér és színes himzést a SINGER varrógépen, a modern műhimzés összes fajtáit, madeira-, ajour-, monogram- és smyrna- és raffia munkákat. Részvételi bejelentéseket a tanfolyam részére felvesz: gyomai képviselőnk NAGY ANTAL BAROSS utca 488 és az **IPARTESTÜLET** szolgája.  
**Singer varrógép r. t.**

Van szerencsém t. vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy **kiváló borok, tearum, pálinka és sör** palackokban üzletemben kapható.

Szíves pártfogást kér  
özv. **SCHRÖDER JÁNOSNÉ.**

# Mészáros Mihály

rőfös- és divatruháza

Horthy Miklós ut. **GYOMA.** Telefonszám : 30.

## Feltűnést keltő

karácsonyi leszállított árak:

Trikó selymek	2.96
Taftalin mosó selymek	4.84
110 széles Selyem Epongeok	3.86
Kockás és sima Damentusok 100 széles	5.88
Gyapju szövetek 110 széles	4.88
Kockás pamut szövetek duplaszéles	1.60
Mosó Voálok I. á. minőség 112	1.00
Mosott vásznak és schifonok 176—150	1.12
Kötött női és gyermek mellények és harisnyák.	
Férfi kötött kabátok, poluverekek és női kötött kabátok nagyválasztékban.	

Egész éven át felgyülemlett maradékok minden elfogadható olcsó árban lesznek kiárusítva.

## A hősök szobrára

az emlékezés koszorui megrendelésre nálam **mindenkor** kaphatók. Ugyancsak állandóan vannak **saját készítésű műkoszorúk.**

**Biró Benedek**

Gyoma, a régi ártézi kut mellett.

Állandóan raktáron tartok

**új és használt billiárd asztalt, golyót, dákót, sakkot, dominót.**

Billiárd asztal javítását, behuzását, gumvizását vállalom részleffizetés mellett is, levélhívásra azonnal megyek. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldök.

**BERECZKY SÁNDOR**

billiárd asztalkészítő  
BÉKÉS, Kossuth Lajos utca 15.

Az már közismert, hogy jót és olcsón

Lakodalmakra, Névnepokra, Disznóöléshez, Karácsonyra és Ujévre, legelőnyösebben

állandóan Katona Gyulánál vásárolhat

fűszer, csemege, vegyes, bőr és ital kereskedése  
Gyoma, Horthy Miklós ut 1140.

**Kiemelkedő cikkeim: RIZS, KÁVÉ, TEA.**

Mikulás és karácsonyi csokoládé, Szaloncurkorkák.  
Mindenféle csemege és déligyümölcs.

**Játék áruk, karácsonyfa diszek.**

FINOM TEARUM, Barack, Szilva, Konyak és Likörök.  
Finom csemege borok,

**Valamint kitűnő ASZTALI SILLER BOR.**

## Hirdetések

**dijszabásai:**

Egy hasábos 1 cm.-es hirdetés 16 fillér. Ötszöri hirdetésnél 10 százalék, tizszerinél 15 százalék, egynegyed évi hirdetésnél 20 százalék és félevesi hirdetés esetén 25 százalék kedvezményt adunk.

## Z S O L D O S

**MAGÁNTANFOLYAM**

Budapest, VII., Dohány u. 84  
Telefon : J. 424—47.

Alapítási év 1907. Elkészít polgári- középiskolai magánvizsgára, **érettségire.** Középiskolai **összevont tankönyvek**, segédkönyvek, jegyzetek megrendelhetők. Díjtalan felvilágosítás, prospektus.

Ingyen lakhatik Budapesten, ha előfizet a „Gyomai Ujságra“ mert lapunk havonta kisorsol előfizetői között egy szállodai utalványt, melynek tulajdonosa a sorsolás hónapjában tetszése

szerinti időben **három napon át díjmentesen kap** a kiváló hirnénnek örvendő **Park nagyszállodában** Budapest VIII., Baross tér 10 (a Keletipályaudvar érkezési oldalával szemben) egy elsőrendű szobát. Az ötödik sorsolást 1928 jan. 5-én fogjuk megejteni és eredményét lapunk jan. 8-iki számában tesszük közzé. ~ Vágja ki az alanti „Utalvány-szelvényt“ és adja be azt lapunk felelős szerkesztőjénél.

--- Itt levágandó: ---

Szerkesztőségénél beadandó.

**UTALVÁNY-SZELVÉNY**

urnak  
urnónek  
mint a  
**GYOMAI UJSÁG**  
olvasójának.

**Karácsonyi ünnepi számunk érdekes tartalommal és nagy terjedelemben jelent meg.**

**Karácsonyi és ujévi ajándéknak**

legalkalmasabb egy jól sikerült

**fénykép-nagyítás.**

Pastell, akvarell képek, valamint levelezőlapok **művészeti** kivitelben készülnek. Felvételt borus időben is eszközölök.

**Littmann A. műterme**

Gyoma, Horthy Miklós ut

**Mikulás, Karácsony, Ujév!**

Legkedvezőbb bevásárlási forrás! Óriási választék

**gyermek-játékokban.**

Ne mulassza el kirakataimat megtekinteni. Férfi és női divatcikkek, legjobb minőségű cipők a legolcsóbb árban. Gyukits-kalapok egyedüli árusítása nálam. Mindenféle elsőrangú fűszeráru.

**GLÜCK ÁRMIN**

Leghasznosabb és legolcsóbb  
**karácsonyi és ujévi ajándékok**

**VÉGH BÉLA**

könyv és papirkereskedésében szerezhetők be.

Szépirodalmi és tudományos könyv- ujdonságok, ifjúsági iratok, képes és mesekönyvek, zsolttárok imakönyvek, levelezőalbumok, írószerszámok, festékkészletek, társasjátékok, hangszerek és hangszeralkatrészek, **húrok nagy választékban.**

A legpompásabb gyermekjátékok óriási választékban. Karácsonyfa diszek rendkívül olcsó áron beszerezhetők.

A nagyérdemű közönség szíves párfogását kéri

**VÉGH BÉLA**

könyv- és papirkereskedő.

# Bácsy és Társai Bankháza Gyoma.

Érdekközösségben a Békéscsabai Takarékpénztár Egyesülettel Békéscsabán.

GIROSZÁMLA A MAGYAR NEMZETI  
BANKNÁL, BÉKÉSCSABÁN

FOLYÓSZÁMLA  
A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI  
BANKNÁL, BUDAPEST

M. KIR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI  
CSEKK- ÉS KLIRINGSZÁMLA 37.170. SZÁM

TELEFÓNSZÁM 21.

SÜRGÖNYCÍM: BÁCSYBANK

## Bank osztálya:

Kölcsönöket nyújt a legelőnyösebb feltételekkel, bármely nagy összegig.

Betéteket legmagasabb kamatozás mellett elfogad.

Foglalkozik a bank-üzlet összes ágaival!

## Gabona osztálya:

VESZ a mindenkori LEGMAGASABB NAPI ÁRON MINDENFÉLE MEZŐGAZDASÁGI TERMÉNYT. BERAKTÁROZÁSRA vállal mindenféle mezőgazdasági terményt, nála beraktározott terményt bármikor legmagasabb napi áron számolja el, — akár részletekben is, lisztre becseréli, természetben kiadja. Szükség esetén előnyös feltételek mellett bármely összegű előlegkölcsönt folyósít.

## Vasuti menetrend

1927. október hó 1-étől.  
BUDAPEST - GYOMA

Bpestről indul	6:25	9:45 gy.	13:55	17:20 gy.	20:40
Gyomára ér.	11:12	12:42 gy.	19:14	20:14 gy.	2:05
Gyomáról indul	0:52	5:54	8:57 gy.	16:52 gy.	14:04
Bpestre ér.	5:—	11:10	11:50 gy.	19:45 gy.	19:20

GYOMA - BÉKÉSCSABA

Bcsabáról indul	23:15	4:30	8:15 gy.	16:14 gy.	13:06
Gyomára ér.	0:17	5:31	8:55 gy.	16:50 gy.	14:15
Gyomáról indul	11:22	6:46	12:45 gy.	19:24	20:15 gy.
Bcsabára ér.	12:18	7:39	13:21 gy.	20:24	20:51 gy.

A „gy“ betűvel jelzett gyors-, a többi pedig személyvonat.

A legnagyobb veszedelem a por, mely minden betegség csiráját a szervezetünkbe viszi. A legalapabb takarítás is, ha nem porszívóval történik, csak félmunka, mert úgy a seprésnél, mint a törülgetésnél a por egy része a levegőbe száll, hogy ezután szervezetünkbe hatoljon és ott betegségkórokozóvá váljék. Egyetlen kivétel ut a

### VAMPIR PORSZÍVO

Kérjen díjtalan bemutatást egy levelező lapon még ma!

AEG UNIÓ

Magyar Villamossági RT.

Porszívógép Osztálya

Budapest, Andrásy ut 29. szám.  
Gyomán kapható Domokos Albert villanyszerelő és műszerész-nél.

Lapunk Budapesten állandóan olvasható a „Park Szálloda“ kávéházában. VIII., Baross-tér 10.

### Legjobb tájékoztató

### Vasuti és Hajózási Menetrend Ujság

kapható minden

Vasutállomáson,  
Dohánytőzsdében.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WAGNER MÁRTON

Lapkiadó:

„HUNGÁRIA“

könyvnyomdai műintézet.

A legalkalmasabb

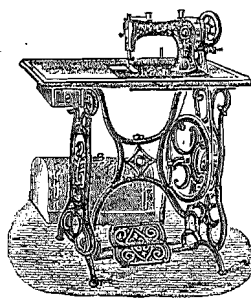
karácsonyi és ujévi ajándékok

a Köhler és Excella

varrógépek

és a „Vampir“

porszívógép.



Ha szereti gyermekét vegyen a karácsonyfájára villany karácsonyfa díszeket.

Szenzációs újdonság! Minden karácsonykor használható örökös dolog és mindig szép.

A szent estére titokban a gyermekek tudta nélkül díjtalanul felszerelem. — Készleteim bármikor bemutatom vétel kötelezettség nélkül. Hívásra házhoz jövök. Kiváló tisztelettel

DOMOKOS ALBERT

villanyszerelő és műszerész.

Budapestre utazik? 1 20 százalékos engedményt kap mint ezen lap előfizetője olcsó szoba-árainkból, 10 százalékos engedményt kap olcsó éttermi áraiból. (Kitűnő házi konyha.) 5 pengőt megtakarít autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról Otthon érzi magát! Jól fűtött szobáinkban. Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg saját érdeke ezen előnyök folytán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg

Grand Hotel park nagyszálloda

VIII. Baros tér 10. BUDAPEST. Telf.: J. 350-82, 350-83.  
a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben.